Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2026-912

24.8.2026

Kredittbanken ASA

Utlån

Avslagsplikt — kredittvurdering — refinansieringslån — kredittkort.

Den 18.8.25 fikk klager innvilget et refinansieringslån på kr 230 804,60 og et kredittkort med en kredittgrense på kr 25 000. Senere fikk klager innvilget et forbrukslån på kr 100 000, som foretaket innvilget med en nominell rente på 13,7 %. Klager ønsket imidlertid en rente på 11,5 %, tilsvarende hans refinansieringslån, noe banken kun tilbød for refinansieringslån. Foretaket foreslo at klager først aksepterte tilbudet om forbrukslån på kr 100 000, for deretter å søke om en refinansiering for å samle all gjeld hos foretaket. Klager godtok dette, og forbrukslånet ble innvilget den 25.8.25 mens refinansieringslånet ble innvilget 26.8.25. Klager anførte at finansforetaket skulle ha avslått lånesøknadene og kredittsøknaden fordi de oversteg kravet om maks fem ganger inntekt. Finansforetaket anførte at den har gjennomført forsvarlige vurderinger basert på opplysninger fra klager og offentlige registre, og at klager måtte stå ansvarlig for å ha oppgitt uriktige opplysninger. Klageren fikk delvis medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 739 132,6

Saksfremstilling

Saken gjelder finansforetakets avslagsplikt ved innvilgelse av lån og kredittkort.

Den 18.8.25 søkte klager om et refinansieringslån på kr 230 804,60.

Klager oppga i lånesøknaden en årsinntekt på kr 867 000 og månedlige leieinntekter på kr 2 100, samt et boliglån på kr 2 500 000 og et studielån på kr 640 000. Klager ønsket også et kredittkort med kredittgrense på kr 25 000.

Finansforetaket innhentet ligningstall fra de tre siste årene, som viste en bruttoinntekt på kr 793 165 i 2024, kr 704 723 i 2023, og kr 655 111 i 2022. Basert på de seks siste lønnsslippene ble klagers årsinntekt estimert til kr 777 782 og månedlig utbetalt kr 46 892. Finansforetaket innhentet videre opplysninger fra gjeldsregisteret som viste at klager hadde tre rammekreditter på en total ramme på kr 231 522.

Finansforetaket foretok en kredittvurdering og kom frem til en gjeldsgrad på 3,78 og anslo at klager ville ha kr 18 431 i tilgjengelig likviditet i måneden etter refinansieringen. Refinansieringen ville videre innebære en reduksjon i månedlige utgifter ved refinansiering på kr 1 403. Finansforetaket innvilget refinansieringslånet og søknaden om kredittkort.

Den 20.8.25 søkte klage forbrukslån på kr 100 000.

Klager oppga en inntekt på kr 897 000, et boliglån på kr 2 600 000 og et studielån på kr 640 000, samt månedlige leieinntekter på kr 2 100. Leieinntektene var knyttet til utleie av en parkeringsplass som klager delte med sin samboer, og utleien var avsluttet. Finansforetaket etterspurte ikke dokumentasjon knyttet til denne leieinntekten.

Opplysninger fra Gjeldsregisteret viste at klager hadde tre rammekreditter med et samlet beløp på kr 246 522. Finansforetaket forklarte at rammekreditten på kr 5 000 og på kr 216 522 ble refinansiert med refinansieringslånet fra 18.8.25, men gjelden var ikke registrert som avsluttet i Gjeldsregisteret på søknadstidspunktet.

Videre innhentet finansforetaket de seks siste lønnsslippene, som tilsa at klager ville hatt en brutto årsinntekt på kr 777 782 og månedlig utbetalt kr 46 892. Finansforetaket innhentet også ligningstallene for de tre siste årene, som viste det samme som for søknaden fra 18.8.25.

Finansforetaket gjennomførte en kredittvurdering og la til grunn at klager hadde en månedlig inntekt bestående av lønn og leieinntekter på til sammen kr 54 615, med totale utgifter på kr 41 841, noe som ga en beregnet disponibel inntekt på kr 12 774 per måned. Finansforetaket vurderte også gjeldsgraden som en del av helhetsvurderingen og la til grunn en gjeldsgrad på 4,03.

Finansforetaket innvilget forbrukslånet med en nominell rente på 13,7 %. Klager takket i utgangspunktet nei til tilbudet, ettersom renten var for høy og ønsket en rente på 11,5 %, tilsvarende hans refinansieringslån. Finansforetaket kunne kun tilby en nominell rente på 13,7 %. Finansforetaket foreslo at klager først inngikk et forbrukslån på kr 100 000, for deretter å søke om en refinansiering for å samle all gjeld hos finansforetaket. Klager godtok dette, og forbrukslånet ble innvilget den 25.8.25. Ordningen innebar at klager ikke måtte betale etableringsgebyr for begge lånene, men kun det ene.

Den 26.8.25 søkte klager om et refinansieringslån på kr 358 328.

Klager oppga en årsinntekt på kr 777 782, månedlige leieinntekter på kr 2 100, et boliglån på kr 2 600 000 og et studielån på kr 640 000, samt ønske om et kredittkort med kredittgrense på kr 25 000.

Finansforetaket innhentet ligningstall fra de tre siste årene, som viste de samme opplysningene som i de tidligere søknadene. Finansforetaket innhentet også opplysninger fra Gjeldsregisteret som viste at klager hadde tre rammekreditter på en total ramme på kr 246 522. Av dette var kr 220 522 allerede refinansiert fra lånet den 18.8.25, men ble likevel tatt med i likviditetsberegningen. Gjeldsregisteret viste at klager hadde to nedbetalingslån i finansforetaket på totalt kr 330 796.

Finansforetaket innhentet de seks siste lønnsslippene, som viser det samme som de tidligere søknadene.

Finansforetaket foretok en kredittvurdering og kom frem til en gjeldsgrad på 4,76 og anslo at klager ville ha kr 8 835 i tilgjengelig likviditet i måneden etter refinansieringen. Refinansieringen ville videre innebære en reduksjon i månedlig beløp ved refinansiering på kr 742. Finansforetaket innvilget refinansieringslånet og søknaden om kredittkort.

Den 3.9.25 kontaktet klager finansforetaket og informerte om at lånet og refinansieringen ikke var i henhold til loven, ettersom finansforetaket var langt utenfor maksimalgrensen på fem ganger inntekt. Klager oppga at han hadde en årslønn på kr 718 000, og en total gjeld på kr 3 950 000. Han forklarte at han ville ta saken til Finansklagenemnda dersom finansforetaket ikke ordnet opp. Den 8.9.25 anførte klager at lånene måtte lempes fullt ut. Finansforetaket bestred kravet.

Overfor Finansklagenemnda har klager fremlagt skattemeldingen for 2024, hvor det fremgår at han hadde en samlet inntekt på kr 1 157 513, hvorav kr 764 945 var arbeidsinntekter. Den resterende inntekten var gevinst ved salg av aksjer og andre finansprodukter. Klager har forklart at han også mottok en engangsbonus i 2024. Skattemeldingen viser også at klager hadde en gjeld på kr 3 917 627. Klager har forklart at han i tillegg til hovedboliglånet på ca. kr 2 600 000, også hadde to andre boliglån. Det ene boliglånet på kr 200 000 ble innvilget den 16.6.24, mens det andre boliglånet på kr 500 000 ble innvilget den 20.2.25.

Klageren har i det vesentlige anført at finansforetaket hadde en plikt til å avslå lånesøknadene og søknadene om kredittkort, da lånene ikke lå innenfor kravet om fem ganger inntekt.

Foretaket har i det vesentlige anført at det har foretatt en forsvarlig kredittvurdering av saken basert på opplysninger fra klager og andre opplysninger. Det faktum at klager selv har oppgitt uriktige opplysninger i søknaden, må anses som dokumentforfalskning. Uansett har refinansieringslånene medført en bedre situasjon for klager. Foretaket har videre anført at det kan stole på bekreftede opplysninger fra kunden og offentlige registre i sin vurdering av søknader, og har blant annet vist til FinKN 2025-567 og 2024-983.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Det følger av finansavtaleloven § 5-4 første ledd at foretaket kan innvilge søknad om kreditt «bare dersom det på grunnlag av kredittvurderingen er sannsynlig at kunden har tilstrekkelig kredittevne til å oppfylle forpliktelsene på den måten som kreves etter de tilbudte vilkårene».

Hvis foretaket unnlater å avslå lånet i samsvar med § 5-4 første ledd, følger det av § 5-5 andre ledd at låneforpliktelsen kan lempes for så vidt dette finnes rimelig. Plikten til avslag i § 5-4 må ses i sammenheng med foretakets plikt til forsvarlig kredittvurdering etter § 5-2.

Det er ved kredittvurderingen også relevant å se hen til reglene i utlånsforskriften, jf. HR-2026-1262-U. Utlånsforskriften har regler om blant annet dokumentasjon (§ 4), betjeningsevne (§ 5) og gjeldsgrad (§ 6).

Utlånsforskriften har i § 14 særregler om lån til refinansiering av eksisterende forbrukslån. Dersom det nye lånet ikke øker gjeldsbyrden for låntakeren, kan lånet innvilges selv om de vanlige reglene om betjeningsevne og gjeldsgrad ikke er oppfylt. Nemnda finner at refinansieringslånet på kr 230 804 som ble innvilget 18.8.25, oppfylte utlånsforskriftens krav. Lånet skulle ikke ha vært avslått etter § 5-4 første ledd.

Samtidig med refinansieringslånet fikk klageren innvilget kredittkort med kredittgrense kr 25 000. Etter refinansieringen hadde klageren ingen andre kredittkort. Det følger av utlånsforskriften § 3 andre ledd at forskriftens regler ikke kommet til anvendelse på kredittkort med samlet kredittramme som ikke overstiger kr 30 000. Nemnda finner at kredittvurderingen

knyttet til kredittkortet var forsvarlig. Kredittkortet skulle ikke ha vært avslått etter § 5-4 første ledd.

Kredittvurderingen av forbrukslånet på kr 100 000 som klageren søkte om 25.8.25, er basert på klagerens egne opplysninger om inntekt og gjeld. Inntekten på kr 897 000 var ikke i samsvar med lønnsslipper for de siste seks månedene, som tilsa en brutto årsinntekt på kr 777 782. Klagerens opplysninger om gjeld ble ikke kontrollert av foretaket. Foretaket ville ha fått et mer korrekt uttrykk for klagerens gjeld ved å innhente skattemeldingen for 2024, der samlet gjeld var oppgitt til kr 3 917 782. Disse tallene viser at samlet gjeld oversteg fem ganger årlig inntekt, som er grensen for gjeldsgrad etter utlånsforskriften § 6, allerede før låneopptaket. Lånet skulle ha vært avslått etter § 5-4. Nemnda finner at lånet bør lempes med 25 % etter § 5-5 andre ledd.

Etter at lånet på kr 100 000 var innvilget, ble det gitt enda et lån til refinansiering av all annen kreditt i foretaket, inkludert lånet på kr 100 000. Nemnda finner at også dette refinansieringslånet kunne innvilges etter særreglene for refinansiering. Kredittvurderingen var forsvarlig.

En samtidig søknad om kredittkort med ramme kr 25 000 står i en annen stilling. Selv om utlånsforskriften ikke gjelder, jf. § 3 andre ledd, må kredittvurderingen etter § 5-2 være forsvarlig. Korrekte opplysninger om inntekt og gjeld ville ha vist at klageren ikke hadde tilstrekkelig kredittevne til å forsvare at kredittkortet ble innvilget. Lemping etter § 5-5 andre ledd settes til 25 %, noe som innebærer at klageren fritas for ansvar for trukket beløp ut over kr 18 750.

Det følger av nemndas praksis at lemping av forbrukslånet på kr 100 000 med 25 % ligger fast selv om lånet ble innfridd ved den etterfølgende refinansieringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Klageren gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Monica Ervik (bransjerepresentant) og Kristoffer Sørlie (forbrukerrepresentant).